

شیوه اجرا در سایتهای جامع الگویی تولیدی در راستای هزینه کرد اعتبارات ملی

سایت الگویی جامع تولیدی- ترویجی عبارتست از واحدهای تولیدی متعلق به تعدادی از بهره برداران ۳-۱ روستای همجوار که در آن واحدها، توصیه‌های فنی و یافته‌های تحقیقاتی و طرحهای مورد نظر وزارت جهاد کشاورزی با تجميع منابع و امکانات واحدهای اجرائی، تحقیقاتی و ترویجی، اجرا گردیده و تعميم و توسعه يابد.

هدف از اجرای سایتهای الگویی صرفاً انتقال و ارائه دانش و تکنولوژی در قالب روشهای متعارف ترویجی (کلاس، کارگاه آموزشی، بازدید و ...) به مخاطبان نیست بلکه پی‌گیری آموزشی- ترویجی فرآیند تولید در واحدهای تولیدی تا انجام توصیه‌های فنی و تغییر رفتار و مهارت تولیدکنندگان و تبدیل آنان به الگوهای موفق، و از طریق آنان تعميم و گسترش این توصیه‌ها به سایر واحدهای تولید مورد نظر است.

الزامات سایت های الگویی

- ۱- سایت باید محل کاربرد و اشاعه و گسترش دانش و فن‌آوری در منطقه باشد.
- ۲- واحد تولیدی که برای سایت انتخاب می‌شود باید از نظر شرایط و امکانات، مشابه اکثر واحدهای بهره‌برداري منطقه بوده و عملکرد فعلی آن نیز در حد متوسط منطقه باشد.
- ۳- محل سایت حتی الامکان باید در معرض دید و یا قابل دسترسی برای دیگران باشد
- ۴- بخشی از عرصه مورد عمل متعلق به یک بهره بردار (مددکار ترویجی) به عنوان واحد اصلی و عرصه سایر بهره برداران واحدهای تابعی قلمداد می شوند.
- ۵- بهره‌بردار واحد اصلی سایت (مددکار ترویجی) خوشنام و مورد پذیرش اهالی روستا و علاقمند به اجرای طرح باشد.
- ۶- واحد اصلی را می توان در فرایند کار ترویجی و در اوایل تشکیل سایت با مشارکت و همفکری سایر مخاطبان انتخاب نمود.
- ۷- کشاورزان مخاطب در سایتهای الگویی بر اساس ویژگی‌های تعیین شده در شیوه‌نامه تعیین و در قالب گروههای کاری ۲۰ نفره سازماندهی شوند.
- ۸- برای هر بهره بردار کارت کنترل سایت الگویی در دو نسخه صادر که یک نسخه در مرکز جهاد کشاورزی دهستان مربوطه و یک نسخه نزد کشاورز باقی خواهد ماند.
- ۹- ناظرین سایتها در هر بار بازدید فنی از مزرعه بهره بردار کارت مذکور را کنترل و توصیه های فنی جدید را یادآوری خواهند کرد.
- ۱۰- در آموزش گروهی اعضا در محل سایت، روش‌های ترویجی مشارکتی از جمله مدرسه در مزرعه (FFS) مورد تاکید است.
- ۱۱- توصیه می‌شود محل جلسه های آموزشی، به صورت چرخشی بوده و با توافق اعضا، هر بار در یکی از مزارع تشکیل گردد.
- ۱۲- موضوع مهم در اجرای سایتهای الگویی تعميم اهداف مورد نظر با استفاده از الگوهای ایجاد شده (اعضای سایت) در پهنه های تولیدی است. لذا در پایان یک دوره سایت، انتظار می‌رود با استفاده از اعضای توانمند

سایت، حداقل سه سایت جدید ایجاد شود؛ و یا در صورت نیاز، سایت موجود تا دستیابی به اهداف ادامه پیدا می‌کند.

۱۳- اراضی تعاونی های تولید برای اجرای سایتهای الگویی در اولویت قرار گیرند.

۱۴- بهره گیری از کلیه عوامل شبکه ترویج اعم از کارشناسان ناظر طرحهای اجرایی، کارشناسان دولتی مستقر در مراکز جهادکشاورزی دهستان، شرکتهای خدمات مشاوره‌ای و سربازان سازندگی به عنوان ناظر پروژه مورد تاکید است.

مراحل برنامه ریزی و اجرا در سایت های الگویی

- ۱- جمع آوری اطلاعات و ترسیم وضع موجود (مطابق فرم های الف در برنامه و شناسنامه سایت)
- ۲- تجزیه و تحلیل اطلاعات
- ۳- یافتن مشکل فنی یا مساله یابی
- ۴- اولویت بندی نیازها، مسائل و تعیین هدف
- ۵- ترسیم وضعت مطلوب با استناد به دسورعملهای فنی و در نظر گرفتن وضعیت موجود (مطابق فرم های الف)
- ۶- تدوین برنامه عملیاتی
- ۷- اجرای برنامه عملیاتی
- ۸- پایش و پی گیری آموزشی- ترویجی مخاطبان سایت به صورت انفرادی و گروهی و تکمیل کارت کنترل
- ۹- مستند سازی (فیلم- عکس- تصاویر صورتجلسات)
- ۱۰- نتیجه گیری (رکورد گیری- ارزیابی و تحلیل کلی کارشناس ناظر مقیم)
- ۱۱- تنظیم گزارش نهایی (میزان تحقق اهداف کمی، بیان نارسایی ها و مشکلات ترویجی و اجرایی)
- ۱۲- برنامه ریزی برای تعمیم و گسترش نتایج سایت به سایر واحدهای تولیدی

مراحل و اقداماتی که برای تشکیل سایت باید انجام شود

- ۱- انتخاب و تعیین روستا یا روستاهایی که در سال اول باید مورد توجه قرار گیرد.
- ۲- درج نام ومشخصات کلیه تولیدکنندگان محصول موردنظر در روستا با استفاده از فرمهای مربوطه.
- ۳- پیش بینی و تشکیل جلسه آموزشی یک روزه در محل روستاهای منتخب با دعوت از کلیه تولیدکنندگان محصول مورد نظر و با هدف ارتقاء سطح آگاهی تولیدکنندگان در مورد موضوع سایت، توصیه های فنی و ضرورت اصلاح شیوه های موجود.
- ۴- شناسایی و تعیین تعدادی از بهره برداران روستا به عنوان گروه هدف. چون افراد منتخب به عنوان الگو مطرح خواهند بود لذا در انتخاب آنها باید موارد زیر مورد توجه قرار گیرد:

- داوطلب و علاقمند به اجرای توصیه های فنی باشند.
- ترجیحاً نحوه عمل و رفتار حرفه ای آنان مطابق اکثریت تولیدکنندگان روستا و عملکرد آنان در حد میانگین منطقه باشد.

- از مقبولیت اجتماعی نسبی و ارتباطات خوبی برخوردار باشند.
- حتی الامکان محل تولید آنان قابل دسترسی برای دیگران باشد.

۵- ترغیب افراد گروه هدف به اجرای توصیه های فنی در تمام یا قسمتی از واحد تولیدی خود. برای این کار می توان از روشهای مختلف استفاده نمود، از جمله ملاقات انفرادی با افراد، دعوت از آنان برای بازدید از یک مزرعه موفق، تشکیل یک کارگاه آموزشی برای آنان با استفاده از یک کارشناس موضوعی یا

۶- تکمیل فرم شناسنامه و تعیین میزان مهارت و وضعیت رفتار حرفه ای آنان با استفاده از فرمهای مربوطه.

۷- کمک و حمایت از این افراد از طریق هدایت و نظارت فنی در کلیه مراحل تولید و آموزشهای عملی آنان در حین کار (این مرحله مهمترین قسمت فرآیند آموزشی مورد نظر بوده و هدف از آن، **آموزش عملی** گروه هدف و کمک به آنان در اتخاذ تصمیم و پذیرش قطعی توصیه ها می باشد، لذا باید توجه داشت که این افراد به نوعی در مراحل آزمایش و آزمون عملی توصیه ها هستند و مثبت بودن نتیجه می تواند منجر به تغییر عقیده و نهایتاً پذیرش قطعی توصیه ها شود. همچنین محل تولید آنان نیز می تواند به عنوان واحد نمایشی مورد استفاده قرار گیرد).

۸- دعوت از سایر تولیدکنندگان به بازدید از محل تولید این افراد در مراحل مختلف کار (هدف از این مرحله ترغیب سایر تولیدکنندگان و دادن اطلاعات عینی به آنان است).

۹- اعزام گروه هدف به بازدیدهای آموزشی از واحدهای نمونه و موفق در محدوده شهرستان یا استان و عنداللزوم خارج از استان (هدف از این مرحله افزایش اطلاعات و نیز کمک به آنان در پذیرش قطعی توصیه ها می باشد).

۱۰- گردهمایی کلیه تولیدکنندگان ذیربط هر روستا در انتهای فصل تولید، در یکی از واحدهای تولیدی گروه هدف تحت عناوینی نظیر جشن محصول یا روز برداشت و ... (هدف از این مرحله نمایش نتیجه و ترغیب بقیه تولید کنندگان به الگوبرداری و اجرای توصیه های فنی و تشکیل سایتهای جدید در سال بعد می باشد).

۱۱- استفاده از وسایل ارتباط جمعی نظیر رادیو، تلویزیون و نشریات و نیز تلفن و پیامک در تمام طول سال در موقعیتهای مناسب به منظور ارائه دانش و آگاهی، ترغیب مخاطبان و تقویت اهداف آموزشی.

۱۳- تشکیل دوره های آموزشی تکمیلی (مثلاً دوره های مهارتی) برای گروه هدف. هدف از این اقدام تکمیل اطلاعات، رفع اشکالات، تکمیل مهارت و کمک به آنان در اتخاذ تصمیم صحیح و تثبیت آن میباشد.

۱۴- انتخاب تعدادی از این افراد (واجد شرایط) به عنوان مددکار ترویجی و استفاده از آنان در تداوم برنامه.

انتظار می رود در پایان سال تعداد بهره بردار پیش بینی شده در برنامه، مهارت لازم را فرا گرفته و در سطوح پیش بینی شده بکار گرفته باشند. در استمرار سایت و دستیابی به اهداف سایت، در سالهای بعد با استفاده از مددکاران منتخب اقدام به ایجاد سایتهای جدید خواهد شد تا اینکه اکثر قریب به اتفاق کشاورزان روستاهای مورد نظر، توصیه های فنی را مطابق هدفهای برنامه فرا گرفته و بکار گیرند.

برنامه عملیاتی- اقداماتی که در راستای تحقق اهداف پیش بینی شده باید انجام شود

ردیف	نوع فعالیت	گروه هدف	هدف	محل اجرا	مسئول اجرا	تاریخ اجرا	ملاحظات
۹ خلافه ۱	تشکیل جلسه عمومی در زمینه موضوع موردنظر در روستاها	کلیه بهره برداران در روستا	- اطلاع رسانی در رابطه با موضوع - دعوت و ترغیب بهره برداران به عضویت در سایت - تعیین گروه هدف (کشاورزان تابعی عضو سایت)	روستای:	مرکز جهاد کشاورزی دهستان با همکاری کارشناسان موضوعی	قبل از شروع فصل کاشت محصول	در هریک از مراحل به تناسب فعالیت می توان از: فیلم، نشریات، برنامه- های رادیو و تلویزیونی، لوح فشرده و ... نیز استفاده نمود.
	تشکیل کارگاه مشورتی و توجیهی برای شروع عملیات در سایت	تعداد..... نفر از تولیدکنندگان منتخب به عنوان کشاورزان عضو سایت	هماهنگی برای اجرای عملیات قبل از کاشت نظیر مسائل آب، خاک، ارقام، کودها و...	مرکز جهاد کشاورزی دهستان	مجری	قبل از شروع فصل کاشت	
۹ خلافه ۲	حضور در محل تولید کلیه افراد گروه هدف و ارائه آموزش عملی ومشاوره ای با استفاده از روشهای مناسب ترویجی	کشاورزان عضو سایت	ترغیب گروه هدف به اجرای توصیه ها و آموزش عملی مهارتها	محل تولید گروه هدف	مجری با همکاری کارشناسان موضوعی	از ابتدا تا انتهای فصل تولید از تاریخ... تا تاریخ ...	در زمانهای مناسب می توان از سایر کشاورزان هم برای بازدید از سایت دعوت نمود.
	بازدید از مزارع موفق که وضعیت مطلوب را رعایت می نمایند	کشاورزان عضو سایت	تکمیل اطلاعات گروه هدف و تشویق و ترغیب آنان به اجرای توصیه ها	داخل یا خارج استان	مجری	در طول فصل تولید	
۹ خلافه ۵	گردهمایی کلیه تولیدکنندگان ذیربط هر روستا (جشن محصول یا روز برداشت)	کلیه بهره برداران ذیربط روستا	بررسی نتایج کار با مشارکت بهره برداران و اطلاع رسانی مجدد به کلیه تولیدکنندگان روستا و دعوت و ترغیب آنان به اجرای توصیه ها و تعیین گروه هدف ۲ برای سال بعد	سایت الگوئی	مرکز با حضور و مشارکت مجری و کارشناسان موضوعی	در مراحل پایانی تولید	
۹ خلافه ۶	دوره تخصصی و مهارتی	کشاورزان عضو سایت	تکمیل دانش و مهارت گروه هدف و ترغیب آنان به ادامه اجرای توصیه ها	مرکز شهرستان، استان یا سایر مراکز آموزشی	مدیریت ترویج استان	در طول سال	

وظایف زیربخش‌های مختلف در اجرای طرح بر اساس سطوح ملی، استانی و شهرستانی

سطوح عمل	ستاد ملی	استان	شهرستان	دهستان
اجرا	- تعیین اولویتهای محصولی موضوعی و اعلام اهداف اجرایی - تدوین و ارائه سیاستهای زیر بخش - ارائه اهداف کمی و کیفی زیر بخش - ارائه پروژه‌های ملی و طرح‌های مشترک - تعیین سیاستها و اقدامات حمایتی مورد نیاز - برنامه ریزی برای تامین بموقع امکانات حمایتی و نهاده ای مورد نیاز تولید محصولات کشاورزی - سیاستگذاری برای پشتیبانی فنی تخصصی و حمایتی از فعالیتهای ترویجی آموزشی و تحقیقاتی در چارچوب برنامه‌های توسعه‌ای موضوعی محصولی - تامین و تخصیص اعتبارات پیش‌بینی شده طرح‌های اجرایی که در سایت‌ها عملیاتی می‌شوند	- تعیین اولویتهای محصولی و موضوعی و اعلام اهداف اجرایی به تفکیک شهرستان - تامین نهاده‌ها و امکانات مورد نیاز و پیش‌بینی شده طرحها - نظارت فنی بر واحدهای الگوئی توسط کارشناسان در سطوح استان و شهرستان. - همکاری در ارزشیابی پایانی برنامه‌ها. - تامین و تخصیص اعتبارات پیش‌بینی شده طرح‌های اجرایی که در سایتها عملیاتی می‌شوند - اعلام نیازهای آموزشی پرسنل	- تعیین اولویتهای محصولی و موضوعی و اعلام اهداف اجرایی به تفکیک دهستان - تعیین و معرفی مسول اجرایی طرح در شهرستان - تعیین وظایف هر یک از واحدهای اجرایی شهرستان - بررسی و تطبیق توصیه‌های فنی با شرایط شهرستان - تشکیل نشست هم‌اندیشی برای توجیه مجریان سطوح دهستان توسط اداره ترویج شهرستان - راهنمایی و هدایت مسئولین مراکز جهاد کشاورزی دهستان در تدوین برنامه عملیاتی توسط اداره ترویج - حمایت فنی از مجریان دهستان با اعزام کارشناسان موضوعی - نظارت و ارزشیابی مستمر از اجرای برنامه‌های عملیاتی در سطوح مراکز دهستان - ارائه گزارش‌های ادواری منظم از پیشرفت اجرایی طرح به ستاد استان	۱- تدوین برنامه عملیاتی ۲- توجیه شرکتهای خدمات مشاوره ای ۳- اولویت بندی و انتخاب روستاها برای شروع طرح ۴- انتخاب مددکاران و تسهیلگران مناسب برای اجرای سایت ۵- انتخاب محل مناسب برای اجرای سایت ۶- تعیین کشاورزان گروه هدف (مددکاران و تسهیلگران و بهره برداران واحدهای تابعی) ۷- عقد قرارداد با یک شرکت خدمات مشاوره‌ای، ... برای اجرای سایت.
ترویج	۱- تدوین و ارائه سیاستها کلان وزارت متبوع جهت انتخاب موضوعات مورد اشاعه در سایت ۳- تهیه و تدوین دستورالعملها و ابلاغ آن به بخش اجرا ۴- ارزیابی و نظارت بر نحوه اجرای طرح ۵- تامین نیازهای انگیزشی و ایجاد مشوق‌ها برای کلیه همکاران طرح‌ها ۶- تعیین سیاستهای اجرایی برنامه‌های ترویجی و آموزشی	۱- تامین اعتبار ۲- برگزاری دوره توجیهی طرح برای کلیه دست اندرکاران ۴- تائید طرح‌ها ای ارسالی از شهرستان جهت اجرا ۵- تعین مسئول هماهنگی طرحها و صدور احکام مورد لزوم ۶- ایجاد هماهنگی بین واحدهای تحقیقاتی، ترویجی و اجرایی	- تعیین اولویتهای محصولی و موضوعی و اعلام اهداف اجرایی به تفکیک دهستان - تعیین و معرفی مسول اجرایی طرح در شهرستان - تعیین وظایف هر یک از واحدهای اجرایی شهرستان - بررسی و تطبیق توصیه‌های فنی با شرایط شهرستان - تشکیل نشست هم‌اندیشی برای توجیه مجریان سطوح دهستان توسط اداره ترویج شهرستان	۱- تدوین برنامه عملیاتی ۲- توجیه شرکتهای خدمات مشاوره ای ۳- اولویت بندی و انتخاب روستاها برای شروع طرح ۴- انتخاب مددکاران و تسهیلگران مناسب برای اجرای سایت ۵- انتخاب محل مناسب برای اجرای سایت و متناسب با شرایط پهنه

	۷- سیاستگذاری و برنامه ریزی برای پشتیبانی و تجهیز شبکه ترویج در راستای اهداف زیربخشهای اجرایی و تحقیقات	۸- نظارت و ارزیابی ۹- تهیه گزارش نهایی و ارسال آن به ستاد	- راهنمایی و هدایت مسئولین مراکز جهاد کشاورزی دهستان در تدوین برنامه عملیاتی توسط اداره ترویج - حمایت فنی از مجریان دهستان با اعزام کارشناسان موضوعی - نظارت و ارزشیابی مستمر از اجرای برنامه‌های عملیاتی در سطوح مراکز دهستان - ارائه گزارش‌های ادواری منظم از پیشرفت اجرایی طرح به ستاد استان	۶- تعیین کشاورزان گروه هدف (مددکاران و تسهیلگران و بهره‌برداران واحدهای تابعی) ۷- عقد قرارداد با یک شرکت خدمات مشاوره‌ای، ... برای اجرای سایت.
تحقیقات	۱- تعیین اولویت‌های تحقیقاتی بر اساس نیاز سنجی استانها ۲- تعیین بخش تحقیقاتی و محقق معین برای هر طرح و پروژه ۳- پاسخگویی به نیازهای تحقیقاتی ترویج ۴- ایجاد انگیزه برای محققین همکار طرحها	۱- هماهنگی میان بخش تحقیقات ملی و ترویج استان ۲- ارائه یافته‌های تحقیقاتی به مروجین و دست‌اندرکاران اجرایی طرح ۳- همکاری در کارگروه نظارتی ۴- معرفی محقق همکار طرح	همکاری در ایجاد سایتهای الگویی نظارت بر اجرای طرحهای تحقیقی ترویجی در سایتهای همکاری در ایجاد مزارع نمایشی	
آموزش	- ارائه آموزشهای توجیهی به کلیه دست‌اندرکاران طرح در سطح معاونت ترویج و سایر معاونتها، سازمانها و موسسات تحقیقاتی ذیربط پیش از آغاز طرح با ارائه گواهینامه رسمی در قالب آموزش کارکنان	ارائه آموزش به کلیه ذیربطان طرح در استان از جمله کمیته راهبری استان با ارائه گواهینامه رسمی ارائه آموزشهای تخصصی و مدیریتی به شرکتهای خدمات مشاوره‌ای	ارائه آموزش به کلیه ذیربطان طرح در شهرستان از جمله کمیته راهبری استان با ارائه گواهینامه رسمی	ارائه آموزشهای مهارتی در حوزه موضوع/محصول سایت به مخاطبان با ارائه گواهینامه رسمی